

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра загальної психології

Проректор з НІР
проф. Чайченко С. О.
(ПІБ)

“ 29 ” червня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН**

Психологія професійної діяльності -

(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою Психологія

(назва програми)

мова навчання

українська

Розробник:

Омельченко Марина Сергіївна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

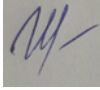
Рецензенти:

Саврасов Микола Володимирович, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Фоменко Карина Ігорівна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної психології

Протокол № 12 від « 26 » червня 2022 р.

Завідувач кафедри Шайда Н.П.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 053 Психологія
третього (освітньо-наукового) рівня

Керівник групи забезпечення Саврасов М.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«29» червня 2023 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	10 год.	10 год.
	Практичні	
	30 год.	30 год.
	Самостійна робота	
	110 год.	110 год.
	Вид контролю: <i>іспит</i>	

Мета вивчення навчальної дисципліни «Психологія професійної діяльності» полягає у формуванні у здобувачів третього рівня вищої освіти фундаментальної та логічної системи знань щодо психологічних закономірностей становлення та розвитку професійної діяльності – залежно від соціально-психологічних, психологічних та індивідуально-психологічних чинників, умов і факторів професіоналізації, підвищення продуктивності й безпеки праці як процесу, в якому людина створює матеріальні, духовні, культурні цінності.

2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Психологія професійної діяльності»

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p>	<p>РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і</p>	<p>Метод проблемного викладення матеріалу, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод проектів, створення ситуацій зацікавленості, аналіз статистичних звітів та іншої статистичної документації, метод інтерв'ю, самостійна робота. Словесні методи: пояснення, бесіда (вступна, репродуктивна, евристична, контрольна); наочні методи: таблиці, схеми, роздаткові матеріали, робота з посібниками; практичні методи: тренувальні вправи й письмові завдання;</p>	<p>Іспит, тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе, мультимедійних презентацій; усне та письмове опитування; тестування, екзамен</p>

	<p>організацій на різних рівнях психологічного дослідження.</p> <p>РН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.</p> <p>РН9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.</p> <p>РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.</p>	<p>проблемно-пошукові методи.</p> <p>Проблемна лекція; практичні завдання; створення проблемних ситуацій; аудиторна та позааудиторна робота студентів; наочні; консультації.</p>	
--	---	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	лаб	с.р.		л	пр	лаб	с.р.
Тема 1. Психологія професійної діяльності як галузь психологічної науки.	15	1	4	-	10	15	1	4	-	10
Тема 2. Психологія професійної соціалізації особистості.	15	1	2	-	12	15	1	2	-	12
Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості суб'єкта професійної діяльності.	15	1	4	-	10	15	1	4	-	10
Тема 4. Психологія мотивації професійної діяльності.	15	1	2	-	12	15	1	2	-	12
Тема 5. Психологія стресу у професійній діяльності.	15	1	4	-	10	15	1	4	-	10
Тема 6. Психологія командотворення.	15	1	2	-	12	15	1	2	-	12
Тема 7. Психологія ділового спілкування.	15	1	2	-	12	15	1	2	-	12
Тема 8. Психологія керівництва та лідерства в професійній діяльності.	15	1	4	-	10	15	1	4	-	10
Тема 9. Психологія розвитку професійної діяльності.	15	1	4	-	10	15	1	4	-	10
Тема 10. Психологічні аспекти тайм-менеджменту в професійній діяльності.	15	1	2	-	12	15	1	2	-	12
Усього годин	150	10	30	-	110	150	10	30	-	110

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади психології професійної діяльності.	1	1
2	Тема 2. Психологія професійного становлення особистості.	1	1
3	Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості суб'єкта професійної діяльності.	1	1
4	Тема 4. Психологія мотивування та стимулювання працівників.	1	1
5	Тема 5. Особливості стресу як психологічного стану суб'єкта професійної діяльності.	1	1
6	Тема 6. Психологічні особливості формування трудового колективу.	1	1
7	Тема 7. Етичні та моральні аспекти професійних відносин.	1	1
8	Тема 8. Психологічні аспекти управління в організації.	1	1
9	Тема 9. Психологічні погляди на професійний розвиток фахівця.	1	1
10	Тема 10. Психологічні методи управління часовим ресурсом.	1	1

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Фундаментальні положення, методи та проблеми психології професійної діяльності.	4	4
2	Тема 2. Психологічні особливості розвитку особистості у системі професійних відносин.	2	2
3	Тема 3. Психологічна структура суб'єкта професійної діяльності.	4	4
4	Тема 4. Психологічна характеристика системи мотивування та стимулювання працівників.	2	2
5	Тема 5. Психологічні аспекти працездатності та функціональних станів суб'єкта праці.	4	4
6	Тема 6. Психологічні характеристики трудового колективу.	2	2
7	Тема 7. Психологічний клімат у професійній діяльності.	2	2
8	Тема 8. Стили управління в організації.	4	4
9	Тема 9. Концептуальні засади професійного розвитку.	4	4
10	Тема 10. Психологічні принципи та методики тайм-менеджменту у професійній діяльності.	2	2

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Психологія професійної діяльності: сучасний стан,	10	10

	структура, перспективи розвитку.		
2	Тема 2. Психологія професійної діяльності як системи соціальних відносин.	12	12
3	Тема 3. Психічні регулятори професійної діяльності.	10	10
4	Тема 4. Психологічні основи мотивації праці та прийоми її стимулювання.	12	12
5	Тема 5. Психологічні механізми регуляції стресу у професійній діяльності.	10	10
6	Тема 6. Психологічні аспекти керівництва та управління командами.	12	12
7	Тема 7. Психологія конфліктів у професійній діяльності: причини, типи, профілактика шляхи вирішення.	12	12
8	Тема 8. Психологічні особливості особистості лідера трудового колективу.	10	10
9	Тема 9. Психологічні принципи управління і планування професійним розвитком.	10	10
10	Тема 10. Психологічні засади самоорганізації особистості у професійній діяльності.	12	12

5. Критерії оцінювання результатів навчання

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90–100 балів	відмінно	зараховано
89–75 балів	добре	
60–74 балів	задовільно	
26–59 балів	незадовільно	не зараховано
0–25 балів	неприйнятно	

Критерії оцінювання результатів навчання (екзамен)

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів: «**відмінно**» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «**добре**» (75-89 балів) – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, «**задовільно**» (60-74 балів) – наявний рівень мінімально достатніх знань, «**незадовільно**» (26-59 балів) – недостатній рівень наявних результатів навчання, «**неприйнятно**» (0-25 балів) – результати навчання відсутні.

6. Засоби діагностики

Питання до іспиту з дисципліни «Психологія професійної діяльності»

1. Передумови зародження, розвиток і сучасний стан психології професійної діяльності.
2. Проблеми та перспективи психології професійної діяльності.
3. Психологічні методи вивчення професійної діяльності.
4. Психологічна структура професійної діяльності.
5. Професійна діяльність як система соціальних відносин.
6. Психологічна характеристика різних видів праці.
7. Психологічні аспекти проблеми вибору професії.
8. Зміст поняття «професійне становлення». Кризи професійного становлення.
9. Суб'єкт професійної діяльності та його структура.
10. Когнітивна сфера суб'єкта професійної діяльності.
11. Професійно важливі якості суб'єкта професійної діяльності.
12. Інтегративні психічні процеси як регулятори професійної діяльності.
13. Основні закономірності динаміки працездатності фахівців.
14. Різновиди порушення працездатності фахівця та їх профілактика.
15. Основні теорії мотивації у професійній діяльності.
16. Характеристика системи мотивування та стимулювання працівників.
17. Самомотивація та прийоми її стимулювання.
18. Визначення поняття психічне напруження і стрес. Значення проблеми психічної напруженості та стресу у професійній діяльності людини.
19. Умови виникнення і розвитку стресу в професійній діяльності.
20. Вплив індивідуальних особливостей суб'єкта праці на характер стресових реакцій.
21. Механізми регуляції психологічного стресу.
22. Вплив режимів праці на динаміку функціонального стану суб'єкта.
23. Трудовий колектив та його психологічні характеристики.
24. Команда: визначення, принципи взаємодії, рольова структура.
25. Психологічні аспекти керівництва та управління командами.
26. Психологічний клімат у колективі.
27. Конфлікти у професійній діяльності: психологічні механізми виникнення і шляхи вирішення.
28. Психологічні особливості етики ділового спілкування.
29. Керівництво у професійній діяльності: природа і форми керівництва.
30. Психологічні чинники ефективного керівництва у професійній діяльності.

31. Лідерство у професійній діяльності: поняття, психологічна характеристика.
32. Основні стилі лідерства у професійній діяльності.
33. Поняття «кар'єра». Функціональні складові кар'єри як феномену індивідуального та суспільного життя особистості.
34. Психологічні принципи управління і планування кар'єрної стратегії.
35. Індивідуальний план професійного розвитку. Можливі ризики.
36. Психологічні аспекти використання кар'єрного портфоліо у системі фахової підготовки.
37. Тайм-менеджмент: поняття, структура, основні процеси.
38. Психологічні принципи тайм-менеджменту.
39. Основні методики тайм-менеджменту.
40. Прокрастинація в професійній діяльності: причини, наслідки, шляхи подолання.

Завданнями для поточного контролю є стандартизоване тестування, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах та інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Рекомендована література (основна)

1. Дерев'янюк С. П. Психологія праці та інженерна психологія : Навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2021. 92 с.
2. Кириченко В. В. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с
3. Лукіянюк А.М. Психологічні основи професійного становлення та розвитку особистості майбутнього кваліфікованого робітника: навчально-методичний посібник.. Вид 2-ге, поробл. доповн, Біла Церква : БІНПО, 2020. 139 с.
4. Психологія професійної діяльності : підручник / авт.-упоряд. В. С. Біскуп, А. Н. Гірняк, Г. С. Гірняк [та ін.]; за ред. С. К. Шандрука. - Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 255 с.
5. Психологія професійної діяльності та психологічна діагностика організацій : курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія», ступінь «Магістр», / укладач О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 116 с.

Рекомендована література (допоміжна)

1. Воляннюк, Н. Ю. Командна згуртованість як соціально-психологічний феномен / Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Фомич М. В. *Науковий журнал*

- Габітус*. 2022. Вип. 36. С. 255-259.
- Єрко А.І. Особистісно-професійне становлення фахівців в умовах вищого навчального закладу / А.І. Єрко, А. Тимошук. *Молодий вчений*. 2017. № 12.1 (52.1). С.64-67.
 - Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : монографія. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 380 с.
 - Омельченко М. С. До проблеми розвитку та саморозвитку професійної свідомості корекційного педагога. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2019. № 8. С. 72–76.
 - Пророк Н. В. Особистість і професійна діяльність: індивідуально-психологічні особливості суб'єкта праці на різних етапах професійного становлення. Psychological dimensions of the personal interaction of subjects of educational space in the context of the humanistic paradigm. All-Ukrainian conference. March 21, 2019. С. 162-170.
 - Психологія конфлікту: комплекс навчально-методичного забезпечення підготовки бакалаврів всіх спеціальностей. Укл.: Кононець М.О. К. : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с.
 - Резвих, Є., Булах, І. Мотивація професійної діяльності дорослих. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, Серія 12. Психологічні науки*. № 17 (62). 2022. С. 96–108.
 - Танасійчук О. М. Концептуальний аналіз проблеми професійного становлення. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 645-650.
 - Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 160 с.
 - Хитра, О. В. Ефективний тайм-менеджмент як невід’ємний складник системи управління персоналом підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. № 26. 2. 2019. С. 101-110.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- Бабічева Л. А. Соціально – психологічний клімат колективу (методики дослідження). Режим доступу: <https://naurok.com.ua/socialno---psihologichniy-klimat-kolektivu-metodiki-doslidzhennya-174179.html>.
- Вибір професії: список затребуваних професій. Режим доступу: <https://jobs.ua/career>.
- Конституція України. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 141). Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2227/>.
- Мешко Г. Професійне здоров'я як показник якості професійного життя. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/286540549.pdf>.

5. Радул В. В. Особливості професійної соціалізації особистості. Педагогічна освіта України: Європейський вимір. Режим доступу: http://en.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/files/16_6.pdf.
6. Психологія лідерства та професійної успішності : комплекс навчально-методичного забезпечення аспірантів спеціальності 053 Психологія. Укл.: Кононець М.О. Режим доступу: http://psy.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/02/Psyhologiya_liderstva.pdf.
7. «Стрес-код»: основні причини професійного вигорання педагогів та його профілактика. Режим доступу: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/stres-kod-osnovni-prychyny-profesijnogo-vygorannya-pedagogiv-ta-jogo-profilaktyka/>.
8. Тайм-менеджмент. Методи управління часовим ресурсом. Режим доступу: https://lb.ua/society/2022/02/22/506318_taymnedzhment_metodi_upravlinnya.html.
9. Ягупов В. В. Професійний розвиток особистості: поняття, зміст та особливості. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/7167/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB.pdf>.
10. Як ефективно впровадити систему мотивації для персоналу. Режим доступу: <https://blog.agrokebety.com/yak-efektyvno-vprovadyty-systemu-motyvatsiyi-dlya-personalu>.

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія професійної діяльності» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2695>)

Дистанційний курс розраховано на 10 тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекційний матеріал, матеріал для практичних занять, та завдання для самостійної роботи. Кожна тема може вміщувати посилання на відкриті освітні ресурси мережі Інтернет.